

Таким чином, мотивація молодших школярів – одна з центральних проблем, яка хвилює як вчителів, так і батьків. Запропонована авторська програма з розвитку мотивації може бути використана в навчально-виховному процесі молодшої школи.

Список використаних джерел

1. Алексеенко В. В. Играем в сказку. Воспитание и развитие личности ребенка 2-7 лет / В. В. Алексеенко, Я. И. Ложчина. - Москва, 2008. – 218с.
2. Вознесенська О. Л. Творча взаємодія з дитиною: Методичні рекомендації батькам / О. Л. Вознесенська, М. Ю. Сидоркина. –Київ: Міленіум, 2009. – 66 с.
3. Волков Б. С. Психология младшего школьника: практикум/ Б. С. Волков. – Москва: Эксмо, 2010. – 272 с.
4. Истратова О.Н. Психологическое тестирование детей от рождения до 10 лет / О. Н. Истратова. – Ростов на Дону: Феникс, 2008.- 317 с.
5. Занюк С. С. Психологія мотивації: навч. посібник / С. С. Занюк. - Київ: Либідь, 2002. - 304 с.
6. Колібаба З. В. Перлини мудрості у вихованні, навчанні і розуміння дітей / З. В. Колібаба, Н. І. Андерсон, С. С. Скай. – Львів, 2011.
7. Матюхина М. В. Мотивация учения младших школьников / М. В. Матюхина. - Москва: Педагогика, 1984. – 144 с.
8. Скурат Г. Г. Детский психологический театр: развивающая работа с детьми и подростками / Г. Г. Скурат. – Санкт-Петербург: Речь, 2007. - 144 с.
9. Стешенок І. В. Сказка в тренинге: коррекция, развитие, личностный рост / І. В. Стешенок. – Санкт-Петербург: Речь, 2006.
10. Фопель К. Чтобы дети были счастливы: Психологические игры и упражнения для детей школьного возраста / К. Фопель. – Москва: Генезис, 2005. – 255 с.

УДК 159.9

Горяна С. Є.

Формування мовної особистості молодшого школяра засобами інтерактивних технологій

Анотація. У статті автор розглядає питання переваги колективних форм організації навчання, надає рекомендації щодо організації такої роботи у класі, наводить приклади конкретних інтерактивних вправ.

Ключові слова: кооперативне навчання, інтерактивність, інтерактивні технології, мовна особистість.

Аннотация. В статье автор рассматривает вопрос преимущества коллективных форм организации обучения, дает рекомендации по организации такой работы в классе, приводит примеры конкретных интерактивных упражнений.

Ключевые слова: кооперативное обучение, интерактивность, интерактивные технологии, языковая личность.

S.E.Goryana. Formation of linguistic identity of junior pupils by means of interactive technologies.

Summary. The article considers the advantages of collective forms of learning, makes recommendations regarding the organization of such work in the class, gives specific examples of interactive exercises.

Keywords: cooperative learning, interactivity, interactive technologies, linguistic identity.

Постановка проблеми. Основною характеристикою традиційної системи освіти є конкретно-практичні знання, викладені у вигляді готових зразків. Традиційна методика викладання предметів початкової ланки спрямована здебільшого на запам'ятовування програмового матеріалу і відтворення його. Разом з тим сьогодення вимагає реформування освіти (і зокрема – початкової) у площині особистісно зорієнтованого навчання, визначальним конструктом якого має стати соціокультурний діалог у системі «педагог – дитина» на засадах розуміння, прийняття і визнання кожного суб'єкта взаємодії. Означене потребує змінення пріоритетних цілей навчання: на перший план треба висувати його розвивальну функцію, культ самостійності і нестандартності думок. Сучасна активна модель навчання повинна передбачати «застосування методів, що стимулюють пізнавальну активність і самостійну діяльність учнів» [3, с.112]. Чільне місце у цьому процесі посідає інтерактивне навчання, яке, за словами В. В. Хоминця та М. Ю. Кирик, «має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність» [3]. Сутність інтерактивних методів полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної активної взаємодії учнів. Пошук оптимальних варіантів побудови уроку та організації навчально-виховного процесу в умовах, коли вчитель прагне отримати найвищу результативність діяльності, попередити неуспішність школярів, спрямувати їх фізичні зміни в організмі на саморозвиток, дає підстави говорити про необхідність впровадження в освітній процес групових форм навчальної діяльності.

Викладення основного матеріалу. Колективна (кооперативна) форма навчальної діяльності учнів – це форма організації навчання у малих групах учнів, об'єднаних спільною навчальною метою (М.Д.Виноградова, В.К.Дяченко, Х.Й.Лійметс, І.Б.Первін, М.М.Скаткін, О.Г.Ярошенко та ін.). Така модель легко й ефективно поєднується з традиційними формами і методами навчання. В організації групових форм навчання важливо поставити перед учнями спільну мету. Діяльність, спрямована на досягнення спільної мети, об'єднує, а однакової – викликає конкуренцію, змагання. Навчальна мета може бути спільною в тому випадку, коли в ході навчання, окрім засвоєння нових знань, умінь і навичок, група учнів навчає кожного свого члена. Це передбачає систематичну участь кожного учня в навчанні всіх.

Наш досвід роботи в школі свідчить про те, що вчителеві не варто застосовувати слово «розподіляйтесь», тобто *розподіляти* дітей на пари, трійки,

групи тощо. Для успішного виконання роботи дітей потрібно *об'єднувати*. З об'єднаних учнів виростають дорослі, здатні об'єднуватися і працювати разом, виростає об'єднана країна, держава або нація. Групова навчальна діяльність, на відміну від фронтальної та індивідуальної, не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дозволяє реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги і співпраці.

Елементи групової роботи можна використовувати на різних етапах уроку. Оптимальні результати, зокрема, забезпечують такі прийоми:

- «Коло ідей» (кругова система), що має за мету вирішення гострих суперечливих питань, створення списку ідей та залучення всіх учнів до обговорення поставленого питання.

Цей метод є ефективним для вирішення проблемних питань. Для створення списку думок, точок зору можна попросити кожного учня по черзі запропонувати одну ідею усно або написати свою ідею чи думку картці. Учитель збирає всі картки і складає список зазначених у них ідей на дошці або починає дискусію, користуючись інформацією з карток.

- «Робота в парах» (технологія особливо ефективна на початкових етапах навчання учнів роботі у малих групах), що може бути використана для досягнення будь-якої дидактичної мети: засвоєння, закріплення перевірки знань тощо.

За умов парної роботи всі діти в класі отримують рідкісну за традиційним навчанням можливість говорити, висловлюватись. Робота в парах дає учням час подумати, обмінятись ідеями з партнером лише потім озвучувати свої думки перед класом. Вона сприяє розвитку навичок спілкування, вміння висловлюватись, критичного мислення, вміння переконувати й вести дискусію. Під час роботи в парах можна швидко виконати вправи, які за інших умов потребують великої затрати часу. Серед них можна назвати такі: обговорення короткого тексту, завдання, письмового документу; інтерв'ю із партнером (визначення ставлення партнера до заданого читання, відео чи іншої початкової діяльності); критичний аналіз чи редагування письмової роботи один одного; формулювання підсумку уроку (або серії уроків з теми); розробити разом питання до викладача або до інших учнів тощо.

- «Мікрофон» – технологія, яка надає можливість кожному сказати щось швидко, по черзі відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію.

Визначивши тему, з якої учні будуть висловлюватись в колі ідей або використовуючи уявний мікрофон, учитель формулює незакінчені речення і пропонує учням закінчувати його. Кожний наступний учасник обговорення повинен починати свій виступ із запропонованої формули. Учні працюють з відкритими реченнями, наприклад: «На сьогоднішньому уроці для мене найбільш важливим відкриттям було...» або «Ця інформація дозволяє нам зробити висновок, що...» або «Це рішення було прийняте тому, що...» тощо. Відповідь кожного з учнів починається зі слів: «Прошу мікрофона».

- «Мозковий штурм» – відома інтерактивна технологія колективного

обговорення, що широко використовується для вироблення кількох вирішень конкретної проблеми. Мозковий штурм спонукає учнів проявляти уяву та творчість, дає можливість їм вільно висловлювати свої думки.

Більш ефективною, на наш погляд, робота буде за умови дотримання таких порад:

Кажіть усе, що спаде на думку.

Не обговорюйте і не критикуйте висловлювання інших.

Можна повторювати ідеї, запропоновані будь-ким іншим.

Розширення запропонованої ідеї заохочується.

Висновки. Використання кооперативної форми навчання в малих групах учнів об'єднаних спільною навчальною метою дозволяє вчителю керувати роботою кожного учня опосередковано. Така форма роботи вчить учнів спілкуватися, використовувати навички активного слухання, висловлювати власні думки, переконувати своїх опонентів, бути самим переконливими і толерантними, розуміти інших. Усе це разом, поза всяким сумнівом, сприятиме досягненню учнями високих результатів засвоєння знань та формуванню мовної особистості відповідно до вимог часу.

Список використаних джерел:

1. Дівакова І. І. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / І. І. Дівакова. – Тернопіль : Мандрівець, 2009. – 180 с.
2. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник /О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; за ред. О. І. Пометун. – Київ : А.С.К., 2005. – 192 с.
3. Химинець В. В. Інновації у початковій школі / В. В. Химинець, М. Ю. Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.

УДК 159.9

Зіновчик В. М.

Умови становлення моральних форм поведінки на етапі дошкільного дитинства

Анотація. У статті розкриті психологічні умови формування моральних форм поведінки дошкільника. З'ясовані особливості впливу значущого дорослого, ровесника на процес становлення цього типу поведінки у дитини. Представлені результати формування моральних форм поведінки дітей в умовах дитячого садка та сім'ї.

Ключові слова: мораль, моральні форми поведінки, моральна свідомість, моральна сфера.

Анотація. В статье раскрыты психологические условия формирования нравственных форм поведения дошкольника. Выявлены особенности влияния значимого взрослого, ровесника на процесс становления этого типа поведения у ребенка. Представлены результаты формирования нравственных форм поведения детей в условиях детского сада и семьи.